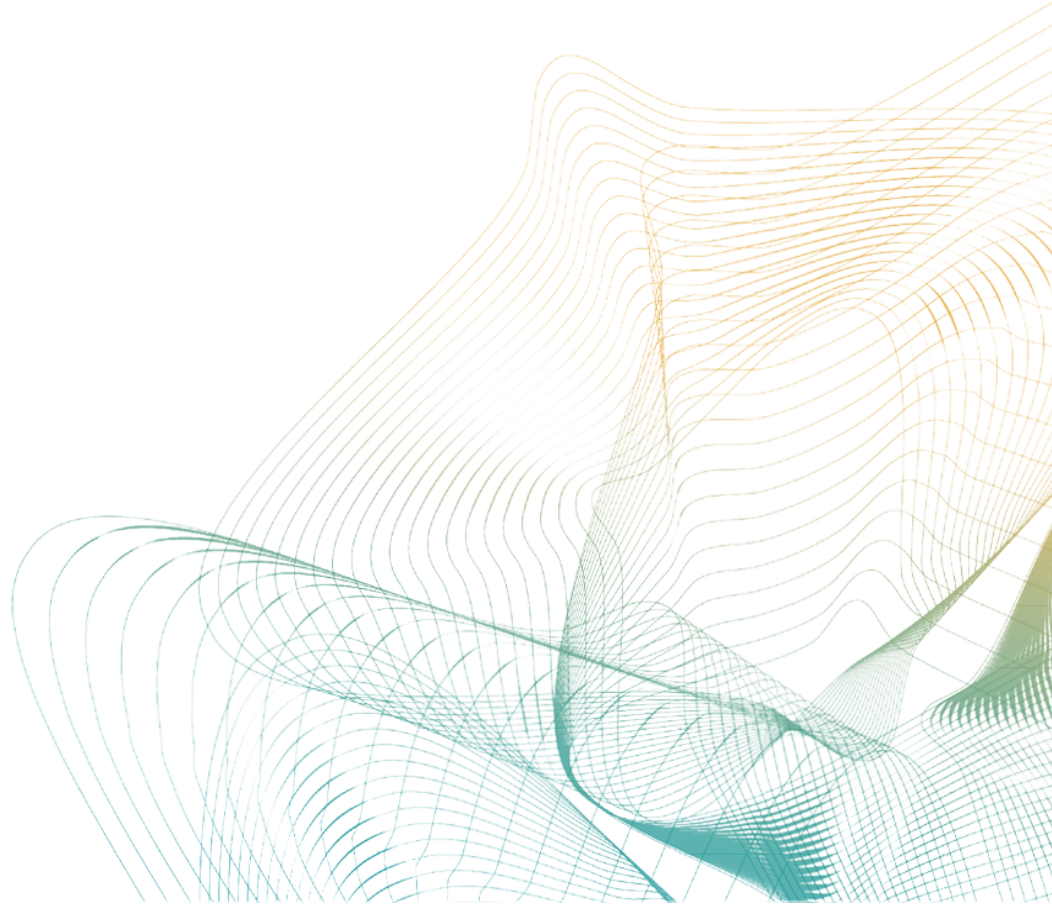

Temmuz Ayı Fiyat Gelişmeleri

6 Ağustos 2018

Özet

Temmuz ayında tüketici fiyatları yüzde 0,55 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,46 puan yükselerek yüzde 15,85 olmuştur. Enflasyondaki yükselişe en belirgin katkı döviz kuru geçişkenliğinin yüksek olduğu temel mal grubundan gelmiştir. Bu kalemde alt gruplar geneline yayılan fiyat artışları izlenmiştir. Gıda fiyatlarının yıllık artış oranı hız kesmekle birlikte yüksek seyretmiştir. Turizm sektöründeki canlı seyir, bağlantılı gruplarda fiyat artışlarını desteklemektedir. Bu görünüm altında çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonları artarken ana eğilimleri yüksek seviyesini korumuştur.

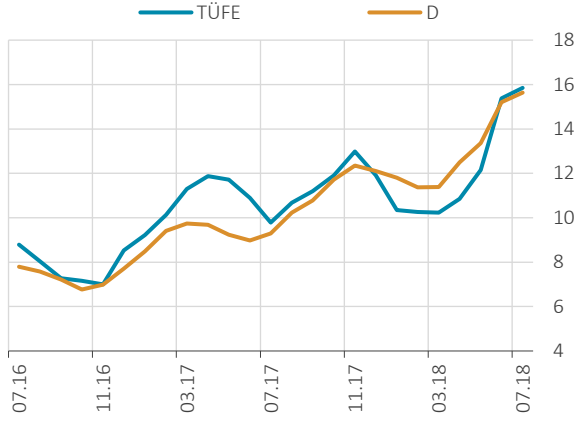
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

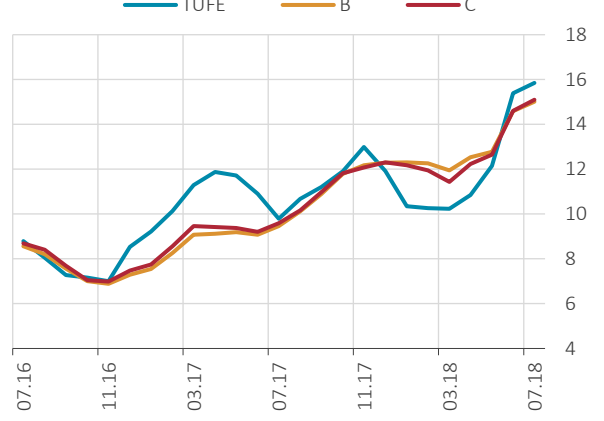
Temmuz ayında tüketici fiyatları yüzde 0,55 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,46 puan yükselerek yüzde 15,85 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,43 ve 0,50 puan artarak yüzde 15,01 ve yüzde 15,10 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre, temel mal, gıda, enerji ve hizmet gruplarının katkılarında sırasıyla 0,26, 0,07, 0,06 ve 0,05 puan artış gözlenmiştir. Alkol-tütün grubunun katkısında ise önemli bir değişim gerçekleşmemiştir.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

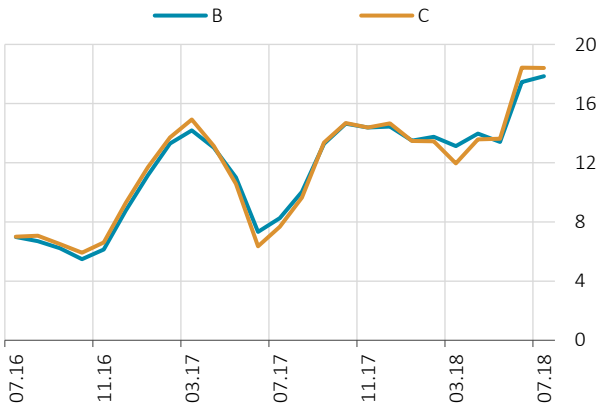

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

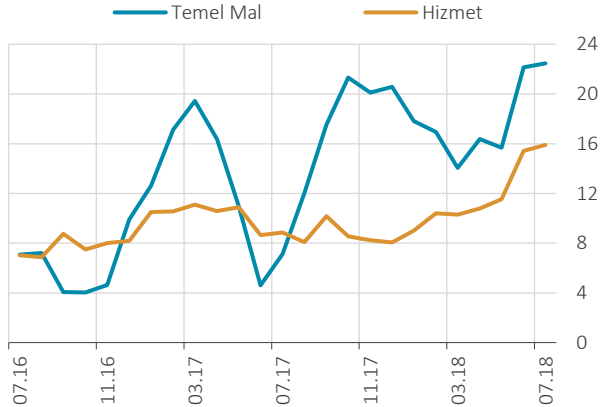

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamaları incelendiğinde, enflasyonun ana eğiliminin yüksek seviyesini koruduğu gözlenmiştir (Grafik 3). Bu dönemde ana eğilim temel mal ve hizmet grubunda bir miktar daha yükselmiştir (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

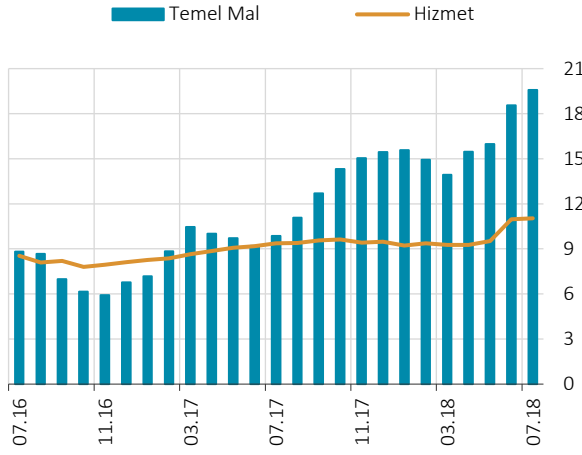
Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

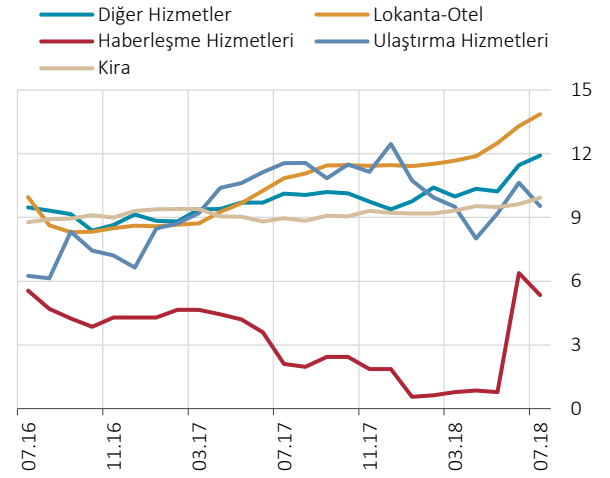
Temmuz ayında hizmet grubu fiyatları yüzde 1,33 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 0,08 puan artarak yüzde 11,04 olmuştur (Grafik 5 ve Tablo 1). Bu artışta lokanta-otel, diğer hizmetler ve kira grupları belirleyici olurken, ulaştırma ve haberleşme grupları yıllık enflasyonunda düşüş izlenmiştir (Grafik 6). Lokanta-otel grubunda yemek ve konaklama hizmetleri enflasyonu turizmdeki canlılığa da bağlı olarak artış eğilimini sürdürmüştür. Bu grupta, Temmuz ayında ÖTV düzenlemesine gidilen alkollü içeceklerdeki fiyat artışlarının etkileri de gözlenmiştir. Diğer hizmetler grubu enflasyonundaki yükselişte ise sağlık

hizmetleri ile döviz kuruna duyarlı olan bakım-onarım kalemlerindeki gelişmelerin etkisi öne çıkmıştır. Bu dönemde, genel enflasyon seviyesine bağlı olarak kira enflasyonu ivme kazanmıştır.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

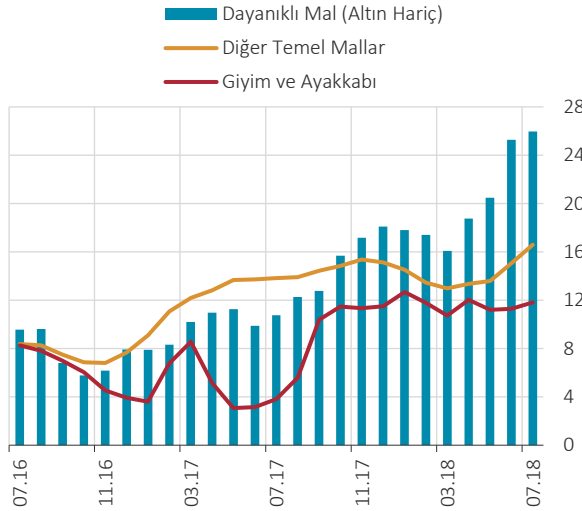

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

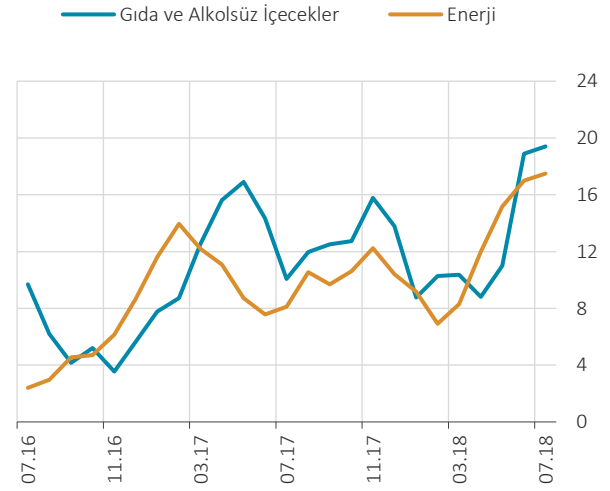

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Temmuz ayında 1,03 puan yükselerek yüzde 19,58'e ulaşmıştır (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon tüm alt gruplarda artış kaydetmiştir (Grafik 7). Dayanıklı mal ve diğer temel mallar grubunda birikimli döviz kuru etkilerine bağlı olarak genele yayılan yüksek fiyat artışları devam etmiştir. Bu doğrultuda, dayanıklı tüketim mallarında mobilya, otomobil ve beyaz eşya grupları öne çıkmıştır. Diğer temel mallarda ise ev ile ilgili ürünler (temizlik malzemeleri, tekstil ürünleri, mutfak eşyaları vb.) ile bakım-onarım kalemlerindeki artışlar dikkat çekmiştir. Sonuç olarak, Türk lirasındaki birikimli değer kaybı ithal içeriği yüksek olan temel mallar grubu enflasyonunu olumsuz etkilemeye devam etmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

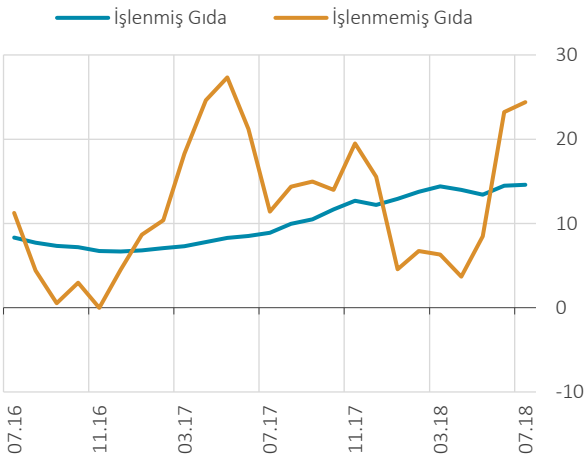

Enerji fiyatları Temmuz ayında yüzde 0,54 oranında artmıştır (Tablo 1). Bu gelişmede, katı yakıt (yüzde 1,85), şebeke suyu (yüzde 1,47) ve doğalgaz fiyatları (yüzde 1,08) etkili olmuştur. Böylelikle, enerji grubu yıllık enflasyonu 0,50 puan artarak yüzde 17,49'a ulaşmıştır (Grafik 8). Elektrik ve doğalgaz fiyatlarındaki görünüme bağlı olarak kısa vadede enerji enflasyonundaki yukarı yönlü seyrin devam etmesi beklenmektedir.

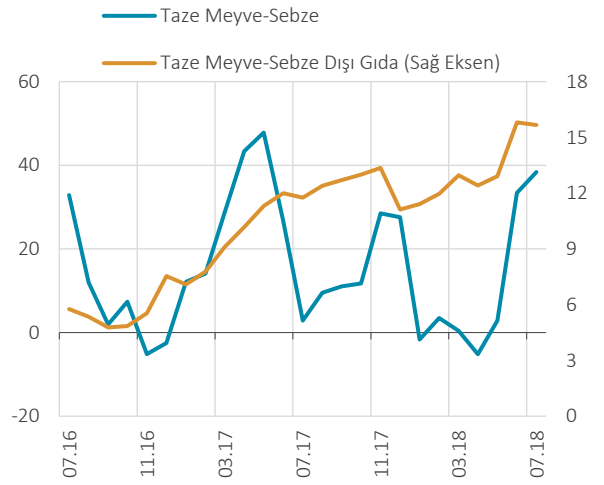
Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Temmuz ayında 0,51 puan artarak yüzde 19,40 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 8). Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada yükselirken, işlenmiş gıdada nispeten yatay seyretmiştir (Grafik 9). Bu dönemde mevsimsellikten arındırılmış verilerle yatay bir seyir izleyen işlenmemiş gıda fiyatlarında kayda değer bir düzeltme gözlenmemiştir. Bu grupta kırmızı et fiyatları gerilerken, pirinç ve yumurta fiyatlarındaki artışlar dikkat çekmiştir. Böylelikle, işlenmemiş gıda grubunda yıllık enflasyon yüzde 24,41'e ulaşmıştır. İşlenmiş gıda fiyatları ise alt gruplar geneline yayılan yükselişlere bağlı olarak aylık yüzde 1,13 oranında artış kaydetmiştir.

Temmuz ayında alkollü içecek ve tütün ürünleri fiyatları yüzde 0,76 oranında artmıştır (Tablo 1). Alkollü içecek fiyatları maktu ÖTV artışına istinaden yüzde 10,26 oranında yükselirken, tütün ürünleri fiyatları maktu ve nispi ÖTV'deki düzenleme neticesinde yatay seyretmiştir. Bu gelişmelere bağlı olarak, alkol-tütün grubunun yıllık enflasyonu 0,37 puan artışla yüzde 1,43'e yükselmiştir.

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Temmuz 2018	Temmuz 2017	Temmuz 2018	Temmuz 2017
TÜFE	0,55	0,15	15,85	9,79
1. Mallar	0,24	-0,33	17,94	9,97
Enerji	0,54	0,11	17,49	8,12
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	-0,28	-0,71	19,40	10,07
İşlenmemiş Gıda	-1,60	-2,53	24,41	11,39
Taze Meyve-Sebze	-3,12	-6,62	38,37	2,87
Diğer İşlenmemiş	-0,67	-0,27	17,16	17,04
İşlenmiş Gıda	1,13	1,03	14,59	8,87
Ekmek ve Tahıllar	0,97	0,69	12,06	8,17
Diğer İşlenmiş	1,22	1,23	16,03	9,27
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	0,50	-0,26	17,09	10,72
Temel Mallar	0,52	-0,35	19,58	9,86
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	1,43	0,88	25,96	10,75
Giyim ve Ayakkabı(*)	-3,16	-3,60	11,81	3,82
Diğer Temel Mallar	2,00	0,65	16,59	13,82
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,76	0,39	1,43	14,14
Altın	-0,93	-1,08	33,16	12,16
2. Hizmetler	1,33	1,26	11,04	9,38
Kira	1,17	0,88	9,93	8,97
Lokanta ve Oteller	2,26	1,75	13,86	10,84
Ulaştırma Hizmetleri	0,79	1,81	9,53	11,55
Haberleşme Hizmetleri	-0,94	0,04	5,35	2,10
Diğer Hizmetler	1,64	1,23	11,92	10,12
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	0,96	0,58	15,01	9,46
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	0,93	0,49	15,10	9,60
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	0,86	0,48	15,64	9,30

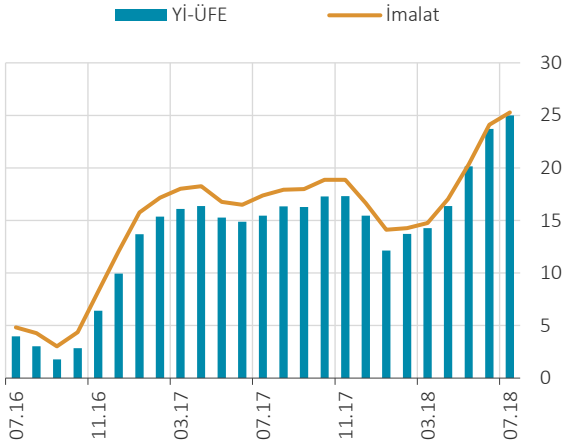
Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

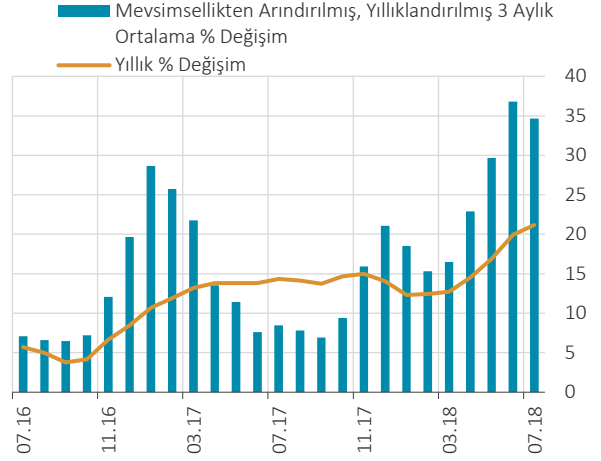
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Temmuz ayında yüzde 1,77 oranında artmış, yıllık enflasyon 1,29 puan yükselişle yüzde 25,00'e ulaşmıştır (Grafik 11). Üretici fiyatlarında gözlenen ve alt gruplar geneline yayılan yüksek fiyat artışlarında Türk lirasındaki birikimli değer kaybı belirleyici olmuştur. İmalat sanayi yıllık enflasyonu bu dönemde 1,18 puan artışla yüzde 25,28'e yükselmiştir. Bu dönemde, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğilimi yüksek seviyesini korumuştur (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

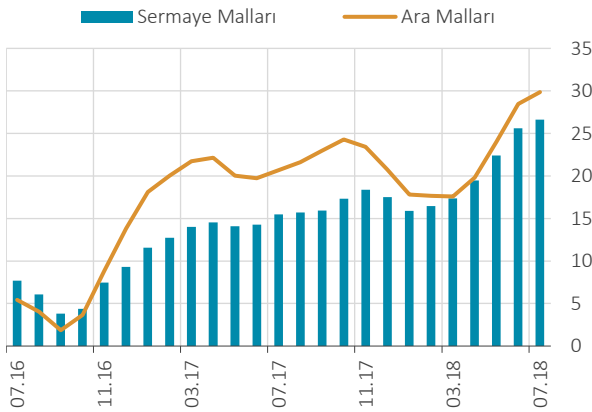

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

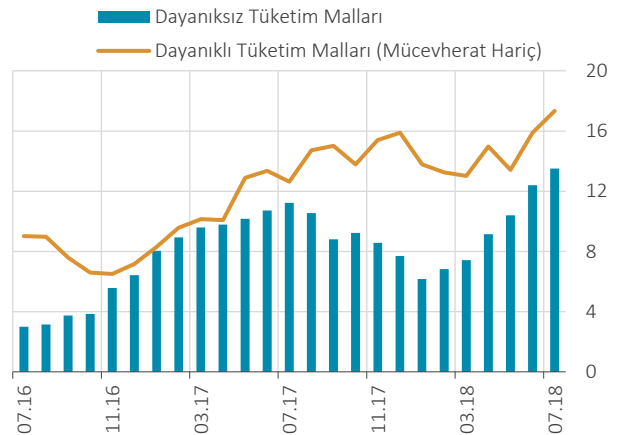

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, tüm alt gruplarda fiyatların güçlü artışlar göstermeye devam ettiği izlenirken, yıllık enflasyonlarda da yükseliş gözlenmiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve 14). Bu dönemde ara malı fiyatlarındaki artışta, demir-çelik, kimyasal, plastik ve kauçuk, tekstil ve kâğıt ürünleri öne çıkmıştır. Sermaye malı fiyatlarında gözlenen artışta ise motorlu kara taşıtları ile parça-aksesuarları, makineler ve metal yapı ürünleri belirleyici olmuştur. Bu dönemde dayanıklı tüketim malları fiyatları mobilya, tüketici elektroniği ve ev aletleri kaynaklı olarak yükselmiş, dayanıksız tüketim malları fiyatları ise (başta et ürünleri ve yağ olmak üzere) gıda ürünleri ile tütün ve giyim fiyatları öncülüğünde artmıştır. Sonuç olarak, Temmuz ayında, tüketici fiyatları üzerindeki üretici fiyatları kaynaklı maliyet baskıları güçlü seyrini korumuştur.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Temmuz 2018		Temmuz 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100,00	0,55	15,85	0,15	9,79
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,03	-0,28	19,40	-0,71	10,07
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,14	0,76	1,43	0,39	14,14
Giyim ve Ayakkabı	7,21	-3,07	11,85	-3,51	3,92
Konut	14,85	1,10	12,78	0,44	7,50
Ev Eşyası	7,66	1,82	20,32	0,63	7,24
Sağlık	2,64	1,20	11,78	0,33	11,89
Ulaştırma	17,47	1,09	24,21	1,13	15,24
Haberleşme	3,91	-0,11	4,69	0,13	1,80
Eğlence ve Kültür	3,39	1,62	9,67	1,36	11,22
Eğitim	2,67	1,06	10,81	1,05	10,11
Lokanta ve Oteller	7,27	2,26	13,86	1,75	10,84
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,76	0,58	17,24	0,20	10,61

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Temmuz 2018		Temmuz 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100,00	1,77	25,00	0,72	15,45
Madencilik	3,26	0,86	24,86	0,23	8,68
İmalat	89,02	1,87	25,28	0,91	17,37
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,52	1,90	23,75	0,87	16,70
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	79,60	1,81	21,17	0,79	14,34
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtımı	6,74	0,99	23,06	-1,57	-3,54
Su Temini	0,98	1,44	7,06	0,56	11,60
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Mali		2,08	29,86	0,99	20,68
Dayanımlı Tüketim Malları		1,06	18,05	-0,14	13,05
Dayanımlı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		1,16	17,34	-0,09	12,63
Dayanımsız Tüketim Malları		1,43	13,50	0,44	11,23
Sermaye Mali		2,48	26,64	1,64	15,47
Enerji		1,01	36,51	-0,21	7,78

Kaynak: TÜİK.